

אורות בכרמל

ישיבת "אור וישועה" חיפה

שבט תשפ"ו

המילה, ובלעדיה, ובלעדי חז"ל שמסרו לנו אותה, איננו יודעים כיצד לקרוא נכון את התורה. מיהו אם כן, המתיימר לטעון על מסורת חז"ל, בעוד שאינו יכול לקרוא את התורה בלעדיה?

טעמי המצוות של הרמב"ם

כעת ניגש לגופו של עניין. בפעם השלישית שאיסור זה מופיע בתורה, הוא מופיע בסמוך לאיסור "לא תאכלו כל נבלה". החזרה המשולשת של הפסוק בהקשרים שונים, העסיקה רבים מרבוננו לאורך הדורות, וביניהם הרמב"ם. בחלק השלישי של "מורה הנבוכים" הרמב"ם סוקר רבות ממצוות התורה, ומבאר בקצרה ולעיתים בארוכה את טעמן של המצוות. תחילה הוא מחלק אותן לקבוצות, ולאחר מכן הוא מבאר את הטעם העומד בבסיס כל קבוצת מצוות.

במסגרת זו כותב הרמב"ם לגבי מכלול גדול של מצוות, ובעיקר מצוות לא תעשה, שהתורה אסרה אותן מפני שהדבר היה ממנהגי העבודה זרה. כיוון שעובדי עבודה זרה עשו מעשים מסויימים, אנו מקפידים שלא לעשות אותם. המשמעות העמוקה של עיקרון זה, היא שעם ישראל הוא העם היכול להתמודד עם האליליות בעולם על כל צורותיה וגלגוליה ולבטל אותה. המאבק החל עוד במצרים, ונמשך בכניסה לארץ ישראל - "אבד תאבדון את כל המקומות אשר עבדו שם הגויים". המאבק באיליות עומד, לפי הרמב"ם, בבסיסם של איסורים רבים. כך לדוגמה מסביר הרמב"ם את איסור גילוח פאות הראש - כיון שכהני העבודה זרה המשמשים במקדשיהם היו עושים זאת. הפאות משמשות אם כן, כאנטיתזה לעבודה זרה.

כאשר ניגש הרמב"ם לאיסור בשר בחלב, הוא מציין באופן חריג ומפתיע שלמרות היותו משוכנע שהאיסור הזה שייך לאותה קבוצה - איסורים הבאים כנגד פולחן אלילי - הוא לא מצא לכך ראיה. מדוע אם כן, לדעת הרמב"ם איסור זה שייך להתנגדות לעבודה זרה? מפני שכאשר בוחנים את כל המקומות בהם הקב"ה מצווה עלינו "לא תבשל גדי בחלב אמו", הציווי מופיע

ענייני דיומא

בשר בחלב

הרב אליהו רחמים זייני שליט"א - נשיא הישיבה

לא תבשל גדי בחלב אמו

בפרשת משפטים (שמות כ"ג) התורה עוסקת בשלשת הרגלים, ובתוך הציווי הכללי על חובת העלייה לרגל, מופיע פסוק שנראה מחוץ להקשר: "ראשית ביכורי אדמתך תביא בית ה' א-להיך, לא תבשל גדי בחלב אמו", אמנם ניתן לנצל את העלייה לרגל בחג השבועות ובחג הסוכות להבאת הביכורים, אך הקב"ה מקדיש פסוקים אחרים למצוה זו, ואם כן מה פשר הציווי על הביכורים במסגרת חיוב העלייה לרגל? אך יותר מכך זועק הציווי "לא תבשל גדי בחלב אמו", שכלל אינו שייך לעלייה לרגל. נוסף לכך, ציווי זה חוזר בתורה שלוש פעמים! ומדוע מצווה אותנו ה' על איסור אכילת הגדי דווקא בחלב אימו? ואם נבשל אותו בחלב של בהמה אחרת, יהיה מותר? הרי לכאורה התורה אמרה רק "בחלב אמו"!

שאלות אלה ובעיקר האחרונה שבהן, נתנו הזדמנות לאנשים בעייתיים לנגח את חז"ל, ואת הבנתם בתורה שבכתב. כאשר לטענתם, חז"ל עיוותו את התורה: בעוד בתורה כתוב "לא תבשל גדי בחלב אמו", חז"ל הרחיבו את האיסור לסוגי חלב אחרים, ללא קשר לציווי המקורי.

בכדי להתחיל לענות על שאלות אלה, נתחיל בעובדה פשוטה: בתורה הכתובה אין ניקוד. המילה "בחלב אמו" יכולה להיקרא בכמה אופנים. מי קובע שהיא בחלב ולא בחלב? הרי אם נקרא אותה בלי מסורת ההגייה - נוכל להגות אותה "בחלב אמו"! ובכן המסורת שבידינו היא זו שמסרה את אופן ההגייה הנכון של

החיים. אנחנו חושבים במונחי ערך החיים, אך עובדי האלילים טענו שהמוות הוא תנאי הכרחי לחיים. כך לדוגמה: אדמה לא תצמיח דבר בלי זבל. אך מהו זבל אם לא חומרים אורגניים מתים? הלידה עצמה - כרוכה באובדן דם, בכאב, במוות חלקי. כלומר, החיים תלויים במוות. בדומה לכך, אחת הבעיות הגדולות ביותר במערב היום, היא היציאה לגמלאות. הצלחה של חברות רבות בנויה על כך שדוחים אנשים מבוגרים, לטובת אנשים צעירים יותר, פוריים ונמרצים, ואף זולים יותר. יש צורך "לקבור" את הדור המבוגר, בכדי לקדם את העולם. חייבים מוות כדי שיהיו חיים.

יותר מזה, מי שחושב שהאלילות עברה מן העולם אינו אלא טועה. כך לדוגמה כותב אחד מגדולי המתמטיקאים והפילוסופים של המאה ה-20, רנה תום, שפיתח את 'תיאוריית הקטסטרופות': "אישית, אינני אוהב במיוחד את הראיה המונותאיסטית (אמונה בא-ל אחד) של העולם. הנני מעדיף את הראיה הפוליתאיסטית (אמונה בריבוי אלים), שהיא לאין ערוך יותר קרובה אל המציאות. היא מושתתת על רעיון הקונפליקט, לפיו הרעיונות היוצרים והמיידיעים פועלים בממשי תוך התנגדות מתמדת. ראייה זו, הרבה יותר פורייה מאשר זו של עולם מונותאיסטי ורציונלי בו הכל נקבע מראש".

עבודת האלילים לא נכחדה, היא קיימת, אך בצורה אחרת. היא כבר לא מופיעה בהקרב בשר בחלב לשורשי עץ, אלא במחשבה וברעיונות המודרניים. הרמב"ם צדק בטעמי המצוות שלו: הם לא מתייחסים לתפיסות ארכאיות, אלא לתפיסות חיות וקיימות. המאבק נגד האלילות לא הסתיים, אלא לכל היותר שינה את צורתו.

בְּלֶע הַמּוֹת לְנֶפֶשׁ

התורה, לעומת זאת, דוחה לחלוטין את התפיסה לפיה החיים והמוות נמצאים באותה מדרגה. אצלנו החיים נעלים מהמוות. והמוות? לכל היותר ורק בדיעבד יכול לשמש כאמצעי, אבל מלכתחילה הוא אנומליה, חריגה מן המציאות הרצויה! התורה מפרידה לגמרי בין החיים למוות. עד כדי כך שאיננו מוכנים אפילו להשתמש בכף חלבית עבור מאכל בשרי! העם היהודי לימד את האנושות כולה מה ערכם של החיים. הוא נלחם, והוא ממשיך להילחם, בכל התפיסות האלילות שמקדשות את המוות. אצלנו, כאשר קרוב נפטר זהו שבר, טרגדיה. יושבים שבעה

שתולה את האיסור באלילות עמוק בהרבה מהנראה לעיניים בקריאה רגילה. אולם בכדי להבין זאת, צריך להתנתק מהאקסיומה המערבית, לפיה בני אדם בתקופות קדומות היו פרימיטיביים, בורים וטיפשים ביחס לאדם המודרני. לחשוב שהאדם הקדמון היה פרימיטיבי ובור ואילו אנחנו חכמים גדולים זהו שקר! האם אריסטו היה פרימיטיבי? האם כהני מצרים שהצליחו לשחזר חלק מעשר המכות היו טיפשים? לא ולא! כדי להבין את מנהגי העולם העתיק, עלינו לצאת מאופן החשיבה המערבי, המחשיב את עצמו לחכם יותר, בגלל הטכנולוגיה בה הוא משתמש.

העם היהודי לימד את האנושות כולה מהי קדושת החיים

לעיל ציינו את העובדה שהרמב"ם כתב שאין לו הוכחה לכך שבישול בשר בחלב היה נוהג אלילי. אך כעת נביא ממצא ארכיאולוגי מדהים, שהרמב"ם כלל לא הכיר, המאשש את טענתו של הרמב"ם: בין השנים 1921-1940 נערכו חפירות ארכיאולוגיות ברמת הגולן, שם נחשפה תרבות אוגריתית מתקופת האבות. במסגרת החפירות, נמצאו 3500 לוחות חרס, בהן ניתן להכיר את הפולחן האלילי בתקופה זו ובאזור זה. ומה כתוב בהם? "לכבוד האלים היפים והנעימים, בשלו גדי בחלב, כבש בחמאה".

אידיאל המוות האלילי

אמנם ממצא זה פותר חלק מן הבעיה - כעת אנו יודעים שהאיסור אכן נועד להיאבק בפולחן אלילי. אך כעת עולה השאלה: למה הקב"ה שולח אותנו דווקא נגד אותו מנהג של עובדי ע"ז? בכדי להבין זאת, צריך לדעת נתון נוסף: אותם עובדי אלילים היו מבשלים גדי או טלה בחלב או חמאה, ושופכים את התבשיל לשורשי העצים כקרבן.

הרעיון העומד בבסיס אותו פולחן בא לבטא את המוות (החיה השחווטה) המתערבב עם מקור החיים (החלב, שהוא מאכלו של העגל). רעיון זה נובע מתפיסה אלילית לפיה המוות איננו פחות חשוב מן

בצמוד למצוות הקשורות לבית המקדש, ואם כן, יתכן מאוד שהקב"ה רומז לנו על עבודה זרה בה היו מבשלים בשר בחלב במקדשי עובדי עבודה זרה. על כל פנים מדגיש הרמב"ם שאין לו כל הוכחה לכך. משכילי המאה ה-19 שאצו לבטל כל חובה ומצווה, עלצו לנוכח דברי הרמב"ם, באומרם כי במידה ואיסור זה הוא כתגובת נגד לעבודה זרה, הרי שכיום האלילות כבר עברה מהחלקים המתורבתים של העולם, וממילא אין צורך באיסור בשר בחלב בעולם המודרני.

הרצחת וגם ירשת?

כנגד זה, אחד מחכמי ישראל שביקר את דברי הרמב"ם בטעמיו למצוות, הוא הראי"ה קוק. במאמרו 'טללי אורות' כותב הרב שישנה בעייתיות מסויימת בטעמים שנתן הרמב"ם למצוות, ובמיוחד באלו הנוגעים להתנגדות לאלילות. אמנם, מצד אחד, יש להם ערך עצום - הם אכן עזרו לעקור את האלילות מן העולם - אך עם זאת תוכנן הפנימי של המצוות הולך ונחלש. שהרי אם האלילות הולכת ונעקרת מן העולם, גם המצוות הבאות כנגדה מאבדות אפוא את משמעותן. מה שאינו מתקבל על הדעת, ואף מתנגד לגישתו של הרמב"ם בעיקרי האמונה, לפיה המצוות הן נצחיות. ויותר מכך: חז"ל מציגים את טעמי המצוות באופן המצביע על כך שעומקן יתבהר לעתיד לבוא - "והיה ביום ההוא לא יהיה אור יקרות וקפאון ... דברים שהם מכוסים מכם בעולם הזה, עתידין הן להיות צפין לכם" (פסיקתא דרב כהנא, פסקה ד - פרה אדומה)! טעמים אלו, טוען הרב קוק, נוגעים לעבר, ואינם מאירים את העתיד. על כן, פונה הרב קוק לטעם אחר לאיסור בשר בחלב: מדובר בעניין מוסרי - חוסר צדק כלפי הבהמה, "עושה הנפש והרכוש". מעין "הרצחת וגם ירשת" ביחס לבהמות. אכילת הבשר, יחד עם החלב המיועד לעגל, קרי: לדור ההמשך. יום יבוא ולא נמית עוד בעלי חיים לצרכינו, אך עד אז, איננו יכולים לאכול בשר בחלב. בדברים אלה, הרב קוק מדבר על עתיד שבו האדם יתעלה מוסרית גם כלפי בעלי החיים. אין צורך להרחיב מדוע הסבר כזה מתאים הרבה יותר לאוזן המודרנית. בדור שבו עושים חגיגות בר-מצווה לכלבים (Bark Mitzvah), ומקימים בתי קברות לחיות - קל הרבה יותר לדבר במושגי רחמים ביחס לבעלי החיים. אולם, עם כל ענקיותו של הראי"ה קוק, נראה כי הצדק עם הרמב"ם. ההסבר

במתן אפידורל, במכשירים שונים עד שנגיע לעתיד בו ייעלמו הכאבים. לעתיד לבוא גם המוות ייעלם - "בְּלֶע הַמָּוֶת לְנֶצַח", ולכן העולם הבא נקרא 'ארץ חיים'. וגם אם המדע יתקדם ויצליח להאריך את חיי האדם, אין זה שולל התערבות של הקב"ה בכך, כי גם יכולות המדע הן מתנה א-לוהית. המדע רק מגלה את מה שהקב"ה טבע בבריאה. ובסופו של דבר, גם אלו המנסים להילחם בכך יגלו בעצמם שהכול חוזר לה'.

עבודה שבלב

הרב ידידיה זייני - ראש הישיבה

לעומת זאת ישנן הלכות מרובות בענייני אכילה - בשר בחלב, גיד הנשה, בהמות טמאות, ועוד. האיסורים היחידים לגויים ביחס לפגיעה בזולת הינם גזל ושפיכות דם. לעם ישראל ישנם איסורים רבים מאוד - הונאה, לשון הרע, לא תחמוד, לא תקלל, ועוד. ולכל אחת מהמצוות פרטי פרטים של הלכות דאורייתא ודרבנן. לחלק חילוקים ולהבחין הבחנות דקות, הן פעולות שמייחדות אותנו יותר מכל, ולכן הברכה הראשונה עוסקת בכח ההבחנה וההבדלה. יכולת ההבחנה, הבינה, מיוחסת ע"י רבותינו ללב יותר מאשר למח, מפני שלא מדובר על הבחנה אנליטית בלבד, אלא על הבחנות נשמיות הדורשות גם תחושת לב עמוקה.

נצל את ההזדמנות

עומק נוסף בברכה זו אנו מוצאים בדברי רבינו מנחם (מגדולי פרשני הרמב"ם), המבאר כי "השכוי מרגיש בשינויי העתים וצועק כאדם החרד לדבר". מכאן עולה רעיון מרכזי: אדם חי הוא אדם הער לשינויים. לא יכול להיות שתראה שינוי שמתרחש במציאות ותישאר אדיש כלפי! כיום יש בציבור הדתי תרבות השתקה של שאלות לאחר אירוע משמעותי (כמו מלחמת שמחת תורה, השואה ועוד). אולם בעבר, חכמינו תמיד שאלו את עצמם מדוע זה התרחש. וידעו לתת תשובות אמוניות ומוסריות. כאשר מתרחש אירוע במציאות - בין אם מדובר במישור האישי ובין אם באירועים לאומיים - חובתנו לשאול מה הקב"ה רוצה מאתנו? אין הכוונה בדברים אלה שכל אחד ישיב ככל העולה על רוחו. התשובות לשאלות (ובודאי הקשות שבהן) צריכות להגיע מת"ח גדולים, אולם עצם שאלת השאלה מלמד שהאדם עירני לשינוי שה' עשה במציאות. למרות שאנחנו מדברים עם ה' שלש פעמים ביום, הוא מדבר איתנו בכל רגע ורגע... איך ה' פונה אלינו? הקב"ה מדבר איתנו כל הזמן דרך כל מה שמתרחש במציאות.

שורש המילה 'הזדמנות' הוא זמן. כל אירוע שמתרחש בזמן, הוא לעולם לא במקרה! מדוע זה קרה דווקא לי? ומדוע דווקא עכשיו? כל מציאות שה' מזמן לי זוהי למעשה הזדמנות להתעלות או ח"ו להפך. דוגמא לכך אנו מוצאים בסיפור המופיע במסכת

ובוכים. זו לא שגרה של חיים, זו לא 'מחזוריות טבעית' כמו שחשבו עובדי האלילים. זו טרגדיה אמיתית. יחד עם זאת, אנו מודעים לכך שבדיעבד, בתוך המציאות הנוכחית, המוות תורם לעיתים לחיים, כדוגמת הלידה שציינו לעיל. אבל כל זה איננו אלא תוצאה של חטא אדם הראשון. לפני החטא, לא היו כאבים ולא היה סבל. כעת השאיפה האנושית היא להפחית את הסבל הזה - כלידה בברכת מים,

הנותן לשכוי בינה

הסוד הטמון בברכת הנותן לשכוי בינה

עם שחר, לאחר פתיחה בהודאה ושבח לקב"ה על עצם חזרת הנשמה לגופנו ופתיחת יום חדש בתפילת "מודה אני" ו"אלקי נשמה", אנו ניגשים לסדר ברכות השחר. הברכה הראשונה בברכות השחר היא 'הנותן לשכוי בינה להבחין בין יום ובין לילה'. ברכה זו, הניצבת בראשית עבודת היום, מעוררת שאלות המבקשות לחדור אל עומק מהותה.

שאלה ראשונה: מדוע זכתה ברכה זו, העוסקת לכאורה בתופעת טבע פשוטה, להיות הראשונה בסדר הברכות? וכי לא ראוי היה לברך על השמש המאירה או על האוויר לנשימה? הרי איננו מברכים על כל דבר טבעי, אלא רק על דברים מסוימים, ואם כן, מה ייחודי דווקא בבינת השכוי?

קושיה שנייה: מהו פשר הכינוי המסתורי "שכוי"? אם בתרגום עסקינן, מדוע לא קראו לו חכמים 'תרנגול' או 'גבר' כפי שמכונה בד"כ? ויתרה מכך, וכי לתרגום יש בינה? יש לו אינסטינקטים מחודדים, אך לא בינה! ועוד יש לתמוה, וכי נדרשת גאונות אדירה להבחין בין אור לחושך, עד שנוזק האדם לקבוע על כך ברכה מיוחדת בכל בוקר?

בין התרגום ללב

כדי ליישב קושיות אלו, עלינו להתבונן במקור ברכה זו, המצוי בספר איוב. שם, בפסוקים העוסקים בתיאור הבריאה, נאמר: "מי שת בטחות חכמה או מי נתן לשכוי בינה...". חכמינו נחלקו בזיהוי של אותו "שכוי". רבי דוד אבודרהם בסידורו מבאר כי "זהו התרגום, הנקרא כך בעבור שהוא צופה ומביט למרחוק כמתרגמין ויבט ויסתכה". רש"י על איוב גם מבאר בכיוון זה, אולם מוסיף הסבר נוסף: "לשכוי זה תרגום... ויש אומרים זה הלב הנקרא כך מפני שהוא "שוכה וצופה ומחשב את הנולדות". כפי שצינו בפתיחה, לא ייתכן שברכה זו היא על תופעת טבע בלבד, אלא יש בה רובד עמוק שעלינו לחשוף. ברכות אלו שכל יהודי צריך לומר ייחודיות דווקא לעם ישראל, בדומה לתפילת 'מודה אני' הייחודית לנו. באיזה אופן? אנו מודים על הנשמה שנתנו בנו ולא על הנפש, וכידוע הנפש משותפת לשאר העמים אולם הנשמה ייחודית לנו. כך גם ברכת הנותן לשכוי בינה. אנו למדים כי הברכה אינה עוסקת במנגנון ביולוגי גרידא, אלא בכוח ההבחנה וההבדלה המיוחד את עם ישראל. בעוד שהגויים עוסקים בטבע כפי שהוא, עם ישראל הוא עם של הבחנות דקות - בין קודש לחול, בין טמא לטהור.

לדוגמא, איסור האכילה היחיד לגויים זהו אבר מן החי, לנו

רוצים לשתף אותנו בדעתכם או תגובתכם בנושא מסויים?
הארות והצעות יתקבלו בברכה!
מוזמנים לסרוק את הברקוד

הוא מבחין בהרגשה טבעית... ולפיכך כשקורא הגבר אומר ברוך חכם הרזים שרק הקדוש ברוך חכם רזי עולם וסודות הבריאה האלו ובתוכם רז בינת התרגול החשוב כל כך

לתועלת בני אדם, נמצא שברכה זו היא ברכה כוללת כל רזי הבריאה..."

מבאר הרב שבינת התרגול נועדה לתת דוגמה לכל סודות הבריאה שעליהם אנו מברכים! אולם מה המשמעות של אותו רז ומדוע דווקא עליו אנו מברכים בבוקר?

על כך ניתן להשיב על פי דברי הרב קוק בעולת ראייה:

"תגדל בקרבנו הנשמה תתרחב אור החיים שבקרבנו בהיותנו יודעים שכל היקום כולו וחייו המלאים הינם חטיבה אחת, שההשלמה המגמתית באה מקיבוץ כל חלקיו יחד".

אחד הדברים הקשים ביותר לכל אדם בעולם אלו הסתירות הפנימיות שיש באדם ובמציאות. האדם פוגש טוב מצד אחד, ורע מצד אחד. הצלחה וכישלון, שפע ומחסור, וכהנה רבות. הסתירות הפנימיות בתוך הבריאה קשות מאוד לעיכול... אנחנו לא מצליחים לראות ולהבין כיצד כל החלקים מתחברים יחד. זה מקשה מאוד את החיים. אנחנו מוכנים להתאמץ, ואף לסבול, אם נראה את התכלית, את המטרה לשמה פעלנו באותו תחום. אבל כאשר העניינים הולכים בכיוון ההפוך זה יכול לשבור את האדם. חוסר ההרמוניה במציאות, בחיים, זהו מקור הסבל בעולם. וכך מבאר הרב קוק את הברכה. מתי אור החיים שבקרבנו יתרחב? כאשר נדע שכל היקום כולו הוא חטיבה אחת, שההשלמה המגמתית באה מקיבוץ כל חלקיו יחד. דוד המלך שואל - בשביל מה צריך את היתוש? בשביל מה צריך את עכביש? ואנחנו נוסף - בשביל מה צריך את המחבלים? בשביל מה צריך את המחלות? אין דבר משמח יותר מאשר ההבנה האמיתית שהכל מחובר ומוביל לאותה מטרה - הרמוניה, עולמות באיחודם. הרמח"ל בספרו דעת תבונות יגדיר זאת כגילוי הייחוד. לראות איך כל המהלך ההיסטורי מוביל למטרה אחת.

האדם היולד לעמל וזמני חייו המתחלפים בין מנוחת הלילה ליגיעת היום

ופה נוגע הרב בנקודה שלנו. אחת הסתירות הגדולות ביותר היא מציאות של יום ולילה. ביום האדם עובד, מתאמץ, וכו' ובלילה בדיוק להיפך! האם אנחנו נחים כדי לעבוד או עובדים כדי לנוח? מה אנחנו עושים? מה המטרה שלנו? האדם חי בסתירות! הקושי הזה כל כך שבר את האנשים, עד כדי כך שהעבודה הזרה הכי מצויה בכל ההיסטוריה היא הדואליות. אל טוב ואל רע.

מפתיע ביותר בתלמוד הירושלמי (ברכות ט, א) ישנה ברכה אחרת לחלוטין! "קרא הגבר אומר ברוך חכם הרזים... אמר רבי לוי בערביא קורין לאימרא יובלא - והיה במשך בקרן היובל". באפריקא קורין לנידה גלמודה - "ואני שכולה וגלמודה".

ברומי צווחין לתרגולא שכוי - "או מי נתן לשכוי בינה". מה מברכים כששומעים את התרגול? לא הנותן לשכוי בינה אלא ברוך חכם הרזים! (זו ברכה שעל פי התלמוד הבבלי מברכים אותה על ראיית ציבור שש מאות אלף איש מישראל).

לפני שנעמוד על פשר הברכה והקשר שלה לברכות השחר, חשוב לבאר נקודה מסוימת. לא פעם, כמו בסוגיא שלנו, התלמוד מבאר מושגים בעברית באמצעות לשונות העמים. האם אין זו תופעה מוזרה?! ניתן להוכיח שבכל פעם (ואכמ"ל) שישנה תופעה כגון זה הסיבה לכך היא אחת ויחידה: זה מה שהגויים אומרים, ואנו אומרים את ההיפך הגמור!! אנחנו לא זקוקים לגויים כדי ללמוד הסבר לפסוקים. תורה בגויים אל תאמין!! כל אחד מהעמים הללו לוקח רעיון ששורשו בעם ישראל, אך תמיד מקצין ומעוות אותו.

הערבים קוראים לכבש - יובל. יובל זהו דור, חופש, כמו שנת היובל. זה מה שהערבים אוהבים לעשות - לשבת עם נרגילה, ולהישאר בחוסר מעש. היה קביל אחד שאמר שאסור לתת להם משכורת גבוהה מידי, כי למחרת הם לא יגיעו לעבודה. הערבים אוהבים את הכבש הרגוע והשלו המבטא מנוחה, אך בצורה קיצונית המביאה לבטלה. באפריקה קוראים לנידה גלמודה. בחלק מהשבטים באפריקה מתייחסים לאישה נידה בבזו וניתוק קיצוני עד כדי הרחקתה מהבית, בכך הם מקצינים את רעיון הנידה וגורמים לנזקים רבים. ברומי צווחים לתרגולא שכוי. רומי זו אדום, התרבות המערבית, המומחית הגדולה לניתוחים והבחנות. העולם המערבי מאופיין בכך שיועד להבחין הבחנות - עולם המחקר והמדע מבוסס כולו על אבחנות. ולכן הם צווחים, לא אומרים. הם מנתחים כל דבר, כולל בני אדם - באינקזווייזיות, במסעי הצלב, ובשואה. כל אחת מהאומות לקחה תכונה עד הקצה. לעומת זאת, עם ישראל הוא ההיפך הגמור! אנחנו לא מקצינים אף אחת מהתכונות אלא עושים משתמשים בכלן בצורה מאוזנת.

חכם הרזים - האחדות שבתוך הסתירות
נשוב לברכה המפתיעה בירושלמי. מבאר הרב יששכר תמר בפירושו על הירושלמי 'עלי תמר': "...בספר איוב שם נמצא רשימה ארוכה מרזי עולם וסודות הבריאה, ובתוכם גנוז הפלא של בינת התרגול, שהרבה זמן טרם בא היום

מועד קטן (יז.). התלמוד מספר על תלמיד חכם שיצאה עליו שמועה רעה שסרח, ולאור זאת רב יהודה החליט לנדותו. לאחר פטירתו של רב יהודה ביקש אותו ת"ח מנודה להתיר את הנידוי. ר' אמי עמד להתיר את הנידוי, אבל אז קם על רגליו רבי שמואל בר נחמני והוכיח שאין להתיר במקרה כזה. באותו מעמד נכח גם רבי זירא ותהה - רבי שמואל בר נחמני אדם זקן שכבר כמה שנים לא מגיע לביהמ"ד, ומדוע דווקא היום הוא הגיע? זה סימן שהדין עימו ואין להתיר את הנידוי. הוא הזדמן לפה עכשיו, אז כנראה שהקב"ה סידר את זה. כמובן שזה לא היה השיקול הבלעדי לפסוק כך, אחרת זה היה יכול להחשב כניחוש. אך עובדה זו עוררה את החכמים למחשבה ולדין מחודש בדין. הם ראו בה סימן להשגחה.

דוגמא נוספת לרעיון זה נמצא בביאור הסיטואציה של רוצח בשוגג הכתובה בתורה - "ואשר לא צדה והא-הים אנה לידו...". ריש לקיש במסכת מכות (י:) מביא סיפור לדוגמא מתי סיטואציה כזו יכולה להתרחש: שני בני אדם שהרגו את הנפש, אחד הרג בשוגג ואחד הרג במזיד, ולא היו עדים לאף אחד מהאירועים. מעיקר הדין זה חייב גלות והשני חייב מיתה, אבל אין עדים. מה עשה הקב"ה? מזמין לפונדק אחד זה שהרג במזיד יושב תחת הסולם וזה שהרג בשוגג יורד בסולם ונופל עליו והרגו... אדם מאמין יודע כי יד ההשגחה של הקב"ה מופיעה בכל מיני הזדמנויות, ועלינו להיות בבחינת 'שכוי' - צופים, מביטים ומבחינים בדיבור האלקי המסתתר בתוך המציאות המשתנה.

האתגר היומי

לאחר שביארנו כי ברכה זו הינה על כח ההבחנה והדיוק של עם ישראל, בין טוב לרע ובין אמת לשקר, וכח ההבחנה והזיהוי של דבר ה' אלינו דרך המציאות, נדגיש נקודה יסודית. תפילת 'מודה אני' הינה הודיה על עצם קבלת ההזדמנות ליום נוסף של עשיה. אולם בבואנו לברך את ברכת הנותן לשכוי בינה, אנו מודים על הדיבור המיוחד אלינו ביום זה - על מה שהקב"ה זימן לנו היום. בכל יום אנו זוכים לקבל אתגר חדש עבורו אנו קמים בבוקר, ויחד אתו כוחות המותאמים לאותו אתגר. הברכה אם כן, היא הודאה על כך שזדמנו לנו אתגרים ייחודיים היום ושעבורם קיבלנו כוחות מתאימים להתמודדות עם אותם אתגרים. ובמילים אחרות: קיבלנו היום תפקיד המיוחד רק לנו ורק לאותו יום. את התפקיד הזה אנו נראה ונגלה במהלך היום, בשעה שה' ידבר אתנו דרך המציאות.

תורה בגויים?

עד עתה עסקנו בברכת 'הנותן לשכוי בינה' כששומע קול תרגול, אולם באופן

והשכוי מעורר השחר שלו יש בינה טבעית לעמוד על המבחן להבחין בין יום ובין לילה באמת בריאה אחת היא.

התרנגול איננו מסתבך. הוא מזכיר לנו מידי יום - יש תפקיד ליום ויש תפקיד ללילה. הוא יודע להבחין. והפלא הגדול הוא שדווקא ההבחנה היא זו שיוצרת הרמוניה. תזמורת שמנגנת יחד חייבת להקפיד שכל כלי ינגן את התפקיד שלו בלבד. כל תו חייב להיות הכי מדויק, אין בערך. וכך גם בנויה החברה האנושית. כשהאשה אשה והאיש איש אז יש משפחה, אבל חצי אישה וחצי איש זה חורבן. האחדותיות בעולם מגיעה דווקא מתוך ההבחנות, שמאפשרות את החיבור: "הבחנה בין יום ובין לילה באמת בריאה אחת" רק דרך הבדלה ניתן להבין מה התפקיד של עם ישראל, מה התפקיד של העמים, מה התפקיד של הכהנים וכו'. אם

להקיץ נרדמים במילוא תפקידו...". התרנגול מעיר את כולם - קדימה לעבודה! ולכל אחד יש את התפקיד המיוחד שעליו לבצע היום. וכולם ביחד "עומדים להוציא לפועל את הדרתה של נשמת האדם העליונה...". עפ"י דבריו אלו של הרב קוק הניתן להבין את ברכת 'חכם הרזים' ביחס לקריאת השכוי. מכיוון שיש שש מאות אלף פרצופים ודעות שונות, ורק הקב"ה יודע את כל הסודות שלהם. "כשם שפרצופיהם שונים כך דעותיהם שונות" - לכל אדם ישנה דעה משלו המותאמת לתפקידו במציאות. התפקיד הזה אינו עומד בפני עצמו, אלא הינו חלק מתפקיד כל הנבראים כולם במהלך ההיסטוריה כולה. רק הקב"ה עומד "בסוד העניינים" ויודע בחכמה המאחדת את המציאות כולה, מהם כל הרזים, כל הסודות של המציאות, שעל פיהן כל התפקידים במציאות מתחברים למטרה אחת גדולה ונשגבה.

כל אחד ידע את תפקידו, אזי התכלית הכוללת תהיה הרבה יותר ברורה. "רוח אחד הולך ומאחד את נפש האדם ואת נפש כל החיה כולה" אפילו החיות עצמן מכוונות לאותה התכלית. וכל ההבחנה הזו מובילה לדבר העיקרי: "ובזמן שאדם מתעלה חס על ימיו וממלא את תפקידו העליון". לעתים האדם קם נטול כוחות בבוקר. ומדוע? משום שהוא לא מבין מהו התפקידו בתוך המציאות הגדולה כל כך. ככל שהוא יזדהה עם העובדה שהוא חלק מחטיבה עצומה, כך ימלא את תפקידו בצורה יותר איכותית. אתה חייל משמעותי שבלעדיך הצבא לא מנצח אז תיתן את המקסימום שלך! ואם אתה תתן את המקסימום אז ממילא "הרי כל הזמנים וכל הברואים מתעלים על ידו".

"וחזון כללי זה מתגלה הוא לנו על ידי היחס של הבריאה הזאת השכווית הקורא בקול

מחשבה

הרב חיים אסכנ - ראש כולל רבנות ודיינות

דילוג מדרגות בעבודת ה'

יוכל להגיע אליו אלא מי שכבר השיג כל המידות שקדם זכרם."

הדוגמאות הללו מוכיחות בצורה ברורה ששיטתו של הרמח"ל אינה המלצה בעלמא אלא סולם מוצב ארצה שרק בדרך מדורגת זו אפשר להגיע למדרגות גבוהות בראשו המגיע השמימה. רק מידה שנרכשה אצל האדם באופן ברור תאפשר לו לעבור בצורה נכונה למידה הבאה.

לעומת זאת, ביחס לישום מידת החסידות כותב הרמח"ל בפרק כ"ו "וזה פשוט כי כל אדם לפי האומנות אשר בידו, והעסק אשר הוא עוסק, כך צריך לו הישרה והדרכה, כי דרך החסידות הראוי למי שתורתו אומנתו אינו דרך החסידות הראוי למי שצריך להשכיר עצמו למלאכת חבירו, ולא זה וזה דרך החסידות הראוי למי שעוסק בסחרותו, וכן כל שאר הפרטים אשר בעסקי האדם בעולם, כל אחד ואחד לפי מה שהוא ראוי לו דרכי החסידות, לא לפי שהחסידות משתנה, כי הנה הוא שוה לכל נפש ודאי, הואיל ואיננו אלא לעשות מה שיש נחת רוח ליצורו בו, אבל הואיל והנושאים משתנים אי אפשר שלא ישתנו האמצעים המגיעים אותם אל התכלית כל אחד לפי ענינו".

כך ניתן לראות לדוגמא ביחס למדת הנקיות פרק י', וכותב הרמח"ל: "אמנם אחר שיתרגל האדם הרגל גדול בזהירות הזה עד שיגה ניקיון ראשון מן החטאים המפורסמים... וירגיל עצמו בעבודה ובזריזות ותגבר בו האהבה אל בוראו... יוכל סוף סוף להגיע אל הניקיון השלם".

וכך נראה במקום נוסף בפרק י"ב: "לאחר שכבר השיג הזהירות והזריזות במה שנתעסק בדרכי קנייתם... לא יישארו לו עיכובים לקנות הנקיות".

במקום נוסף בפרק י"ז במידת הטהרה חוזר הרמח"ל על חשיבות התהליך וההדרגתיות. הטהרה נסובה על הכוונה הנקייה לשם שמיים במעשינו, והאפשרות להגיע לכוונה טהורה ונקייה תלויה בעבודה על המידות שלפני כן ובהשגתן: "הנה הדרך להשיג המידה הזאת קלה היא למי שכבר השתדל והשיג מדות השנויות עד הנה".

דוגמא אחרת שם פרק כ"ה, ביראת חטא. יראת חטא היא היראה הגבוהה והיא כוללת את יראת הרוממות ותודעת האחריות לתיקון. זו מתאפשרת הודות להשגת כל המידות הקודמות לה: "לא

המעשה הראשון בו אנו פותחים את היום בדברי חכמינו מובאות הדרכות שונות בעבודת ה' ותיקון המידות כגון 'סור מרע ועשה טוב', 'ראה קודמת לאהבה', 'אחר המעשים נמשכים הלבבות' ועוד. המשותף לכל אלו הוא הגישה שיש סדר לדברים, א' קודם ל-ב', ישנם שלבים, סור מרע ואח"כ עשה טוב. הדרכת הרמח"ל בספרו מסילת ישרים בנויה גם היא על סדר בעבודת ה', אלא שאצלו יש פירוט של השיטה. שיטתו זו של הרמח"ל שהציב את הברייתא של רבי פנחס בן יאיר כסולם בעל שלבים שעולים בו ממדרגה למדרגה, ראשית יש להתחיל בהתבוננות בחובת האדם בעולמו, אח"כ לעסוק בזהירות, זריזות וכו', דרכו זו של הרמח"ל התקבלה כאחת הדרכים המרכזיות בעבודת המידות, יתרונה האיכותי נעוץ בהדרגתיות שלה.

במספר מקומות במסילת ישרים ניתן לראות שדרך זו אינה בבחינת עצה טובה בלבד אלא שהחלוקה לשלבים עוקבים (ולא מקבילים) היא הדרך היחידה להתקדם בעבודת המידות, ומי שינסה לעבוד על תיקון מידותיו שלא על פי סדר זה אלא בדילוגים וינסה מיד להתחיל במידת חסידות דרכו לא תצלח.

כחיצים ביד גיבור כן בני הנעזרים

ארגז הכלים שלי

שלהם. ואם אתה מנסה לעבוד עם כלים שלא שלך-אתה מתעייף. אך אם אתה לומד להשתמש במה שקיבלת-אתה פוגש את המקום שבו באמת צריכים אותך".
הוא שתק רגע, ואז הוסיף, כמעט כבדרך אגב:
"השאלה היא לא למה לא קיבלת פטיש. השאלה היא-איפה הדלת שנפתחת דווקא עם המפתח שלך".

החדר חזר להיות שקט. נעם לא אמר כלום. אבל בפנים, משהו התיישב במקום. למחרת יצאו להתנדבות בשכונה הוותיקה. הם חילקו מצרכים לקשישים. מדרגות מתקלפות, ריח של מרק. אצל משפחת כהן, סבא יצחק התקשה לקום מהכיסא. ידיו רעדו.

"עזוב, בחור", אמר בעקשנות, "אני מסתדר".
נעם כרע מולו. "לא ממהרים", אמר בנחת. "אני כאן".
הם ישבו יחד דקות ארוכות. נעם הקשיב לסיפור על ימים אחרים, על בדידות וגם על שמחה... סבא יצחק חייך. חיוך קטן, אבל שלם.

"עשית לי סדר בלב", אמר.
בחוץ, הרוח התחזקה. אורי עצר. "ראית את זה?"
"מה?"
"איך הוא הסתכל עליך. כאילו... היית בדיוק מה שהוא צריך לנשמה".

אורי טפח לו על הכתף. נעם שתק, אבל משהו בפנים זז. ביום חמישי ילד צעיר התפרק באמצע פעילות קו לחיים. נעם ניגש בלי לחשוב, הוציא אותו רגע החוצה, דיבר בשקט. חמש דקות. הילד חזר רגוע. אף אחד לא עשה מזה עניין. אבל נעם הרגיש משהו פשוט וברור בתוכו.

בימים הבאים נעם מצא את עצמו נמשך לעשייה קטנה: לעזור לחבר עם חומר שלא הבין, להקשיב למישהו שנראה עצוב. משהו מתוכו התייצב - אמון שקט, תחושה שיש מי שסומך עליו, וגם הוא יכול לסמוך על עצמו.

באחד הערבים עלה לגג הישיבה. הרוח הייתה קרירה, העיר נפרשה למטה כמו מפה מלאה אורות. נעם נשם עמוק. הוא לא ידע עדיין את כל התשובות. אבל הבין דבר אחד: הוא כאן לא במקרה. הוא נברא כדי להוסיף טוב, וקיבל כלים-אולי לא נוצצים, אבל מדויקים.

כשירד, פגש את הרב הלל במסדרון.
"נו?" שאל הרב.

נעם חייך. "אני בדרך".
הרב הנהן בחום: "אתה לא סתם בדרך. אני בטוח שאתה בדרך הנכונה!"

האוטובוס טיפס בכביש המתפתל אל הישיבה שעל ההר. אורות אחרונים של שקיעה צבעו את הסלעים בכתום עמוק, ונעם הצמיד את המצח לחלון. עוד יום עבר, ועוד שאלה לא נענתה. כולם סביבו נראו כל כך בטוחים-זה יודע שהוא לוחם, זה חולם על הנדסה, וזה כבר מדבר על שליחות חינוכית. ורק הוא... מרגיש כאילו קיבל מפה בלי סימון של "אתה כאן".

בחצר הישיבה פגש את אורי, תיק על כתף אחת, חיוך קבוע בזווית הפה.
"נו", אורי שאל, "מצאת כבר את הדבר שלך?"
נעם משך בכתפיים. "אם הייתי מוצא, היית הראשון לדעת".

בבית המדרש שרר רחש מוכר-דפדוף דפים, שיעול חרישי, ניגון ישן מאחת הפינות. הרב הלל ישב ליד הסטנדר, עיניו סורקות את השורות, כאילו הוא מחפש משהו. כשהבחין בנעם, סימן לו להתקרב.

"אתה נראה כאילו אתה סוחב תיק כבד", אמר הרב, בלי להרים את הקול.

"לא התיק", חייך נעם בעייפות. "הדרך..."
"אני עדיין לא מצליח להגיע להחלטה מה אני עושה בשנה הבאה. לא ברור לי מה הייעוד שלי. מה ה' רוצה ממני..."
הרב סגר את הספר. הוא מזג לעצמו עוד קצת תה, כאילו השיחה לא בורחת לשום מקום, ואז נשען לאחור.
"שמע סיפור", אמר.

"פעם, היה איש עשיר שפתח מחסן גדול בקצה העיר. הוא חילק לאנשים ארגזים. לא זהים-ממש לא. אחד קיבל פטיש ומסמרים, אחד קיבל חבלים, אחד קיבל מפתח קטן, דק, שנראה כמעט מיותר.

כל אחד הסתכל על הארגז של השני. בעל הפטיש חשב שהוא הכי חשוב. זה עם החבלים קינא בו. וזה עם המפתח-התבייש. מה כבר עושים עם מפתח כזה?"

הרב עצר רגע, הסתכל על נעם. המשיך.
"יום אחד פרצה שריפה בעיר. הפטיש שבר דלתות, החבלים הורידו אנשים מחלונות. ואז הגיעו לחדר קטן, נעול. עשן כבד בפנים. אף אחד לא הצליח לפתוח.

המפתח הקטן נכנס. פתח. הוציא משם ילד אחד. רק אחד. אבל זה היה החדר שלו".

הרב חייך קלות.
"אף אחד לא קיבל ארגז סתם. ואף אחד לא קיבל ארגז של מישהו אחר. השליחות לא נמדדת בגודל הכלים, אלא בדיוק

שו"ת

הרב חננאל עמי ישראל זיני - ראש מכון מחקר

שאלה:

שלום הרב, מאיזו חברה אפשר לקנות בר מים עם מצב שבת?

תשובה:

בברי-מים, יש מספר בעיות אפשריות שצריך לדון בכל אחת מהן בנפרד:

(א) לחצנים חשמליים - רבים מברי המים מופעלים על ידי לחצנים חשמליים, כאשר כל לחיצה עושה כמה פעולות במקביל (תלוי במכשיר ובדגם): הדלקת נורות (במסך התצוגה, ונורת UV המחטאת את המים), שאיבת מים חשמלית ועוד. יש לוודא שהלחצנים הם מכניים לחלוטין. אחד הסימנים ללחצנים מכניים הוא אם יוצאים מים בלחיצה, כאשר המכשיר לא מחובר לחשמל. אולם אין זה מספיק כדי לקבוע שמכשיר כזה מותר בשימוש.

(ב) כניסת מים לחימום בשבת - כל מכשיר ששימוש במים החמים שבו בשבת, גורמת לכניסת מים באופן מיידי או באופן דחוי, היא אסורה. שהרי בפעולתו של האדם נמצא שהוא מחמם את המים בשבת. ויש בזה איסור תורה של מבשל, ולעיתים גם איסור של מבעיר בגוף החימום. לכן יש לוודא שאין כניסת מים בשבת כלל. במכשיר המותר בשימוש, מיכל המים החמים הוא גדול, והופך להיות למיחם לכל דבר.

* במקומות גדולים כבתי מלון, יש לעיתים מתקנים הבנויים על בסיס 'גלישה' של המים. כלומר המתקן בנוי על כניסת מים וחימוםם באופן בלתי פוסק, וללא קשר לצריכת המים. כאשר המיכל מתמלא, המים העודפים נשפכים החוצה. וישנה טכנולוגיה אחרת מתוחכמת יותר, ללא גלישה, אך גם בה נכנסים מים לחימום בשבת. שימוש במתקנים מסוג זה אסור לחלוטין, משום גזירת 'הטמנה': חז"ל מספרים (שבת לח:): על מעשה שעשו אנשי טבריה, שהעבירו צינור של מים קרים, בתוך תעלה בה ישנם מים חמים מחמי טבריה, כדי שהמים הקרים יתחממו. וחכמים אסרו את השימוש במים שהתחממו בשבת, כמו מים שחוממו בשבת על ידי אש.

שאלה:

שלום הרב, מותר לסגור אזיקון בשבת?

תשובה:

נחלקו בכך פוסקי ימינו: יש מי שדן בכך מצד מלאכת קושר, יש מי שדן בכך מצד מלאכת תופר ויש מי שדן בכך מצד מלאכת בונה. לבידור לאיזו מלאכה דין זה שייך, ישנן השלכות רבות.

ראשית, לא ניתן להחשיב קשירת אזיקון כקשירה, בוודאי לא כקשירה האסורה מהתורה. אמנם מצד לשון בני אדם, שרבים משתמשים בלשון קשירה לגבי אזיקונים ייתכן שיש מה לאסור את הדברים מדרבנן, אך עצם הפעולה כלל אינה דומה לקשירה. בקשירה האסורה מהתורה, חייב להיות קשר בו החוט או החבל מושחל בתוך לולאות למיניהן, עד שהוא יוצר חיבור קבוע. אך פעולה זו אינה מתרחשת באזיקון, שם החיבור הוא רק מצד הזיזים, הנתפסים בזיז נגדי.

מצד תופר, יש שהתירו זאת כיון שניתן לפתוח את האזיקון על ידי סכין חדה או סיכת ראש, ואם כן אין זו תפירה של קיימא. אך אין זה נכון. ואמנם יש מהראשונים שאמרו שתפירה שלא נועדה לקיום, אין איסור לקרוע אותה (ראבי"ה שבת סימן רו, או"ז שבת סימן סז ועוד). אולם אין זה בגלל שצריך שהתפירה תהיה של קיימא, כפי שקשר צריך להיות קשר של קיימא. שאם נאמר כך, נאמר זאת גם במלאכות נוספות, וחז"ל אמרו ההיפך במפורש (ראה ביצה לב: ובשו"ע או"ח תקב, א; ש"ז, ג). אלא מפני שהקורע האסור מהתורה הוא הקורע על מנת לתפור, ובקריעה של דבר שאינו עשוי לקיום אין זה על מנת לתפור. ואף אותם ראשונים לא התירו לתפור תפירה שאינה של קיימא. ואם כן, המחבר שתי יריעות בד ע"י אזיקונים, עובר על איסור תורה.

ומי שמחבר כלים ע"י אזיקונים, או שמחבר ע"י אזיקונים משהו לבניין - עובר על איסור בונה. במיוחד כשהאזיקונים נמתחים בכך וזה נחשב 'תוקע', ומיועדים להתקיים לזמן רב.

(ג) הפעלת המדחס בשימוש במים קרים - בשימוש במים הקרים, נכנסים מים חדשים לקירור. במצב רגיל, המדחס מתחיל לפעול על פי טרמוסטט, ולכן יהיה אסור להשתמש בהרבה מים קרים ברצף (ובחלק מהמכשירים אפילו בכמות קטנה של מים), מפני שאז המדחס מתחיל לפעול באופן מיידי והכרחי, דבר שנקרא בלשון ההלכתית "פסיק רישיה ולא ימות". בכדי שיהיה מותר להשתמש במים קרים, יש צורך שהשימוש במים הקרים, לא ישפיע כלל על המדחס.

(ד) סינון המים - שימוש במים הקרים בשבת, גורם לכניסת מים חדשים לקירור, ובדרך הם עוברים סינון. סינון של מים בשבת, הרי הוא אסור מהתורה, שזו מלאכת 'מרקד'. אולם זה דווקא כאשר המים אינם ראויים לשתייה ללא הסינון. אך כאשר המים ראויים לשתייה עוד לפני שנכנסו למכשיר - הרי זה מותר (שו"ע או"ח שיט, י).

לסיכום: יש מספר מכוני הלכה הבודקים את המכשירים השונים, ולעיתים מתאימים אותם לשימוש בשבת, אך יש לוודא שהם פועלים בהתאם לנ"ל.

שאלה:

שלום הרב,

אם מישהו לא שומר שבת בא הביתה באמצע שבת ובאמצעות רכב, ומביא איתו אוכל לסעודת שבת, האם מותר לי לאכול?

תשובה:

אמרו חז"ל בתלמוד (חולין טו.): "המבשל בשבת, בשוגג - יאכל, במזיד - לא יאכל, דברי רבי מאיר; רבי יהודה אומר: בשוגג - יאכל במוצאי שבת, במזיד - לא יאכל עולמית; רבי יוחנן הסנדלר אומר: בשוגג - יאכל למוצאי שבת לאחרים ולא לו, במזיד - לא יאכל עולמית לא לו ולא לאחרים". ונפסקה ההלכה בתלמוד כרבי יהודה (וכן פסק השו"ע או"ח שיח, א). מתוך הנחה שמן הסתם אותו יהודי אינו מזיד, אלא יהודי שלא גדל על תורה ומצוות, יש להחשיבו כשוגג. ולכן יהיה מותר לאכול את האוכל לאחר השבת.

חדשות הישיבה

תורת חיים

במסגרת לימוד מלאכות שבת בסדר ציון הציגו תלמידי שיצור א' וב' לסוגיית החולב בשבת ובאקבותיה הלכו לרפת ולמדו בשטח על דיני ואופן החליבה, ביטוי לאחד העקרונות המרכזיים בישיבה - תורת חיים, תורה שמחברת לחיים, במקרה נוסף, במהלך לימוד הלכות ספר תורה למדו התלמידים למעשה עם הרב עדיאל, רמ שיצור ב' וסופר סתם, כיצד מתקנים שגיאה בספר תורה

יום הקדיש הכללי

ביום עשרה בטבת, יום הקדיש הכללי, זכינו לשיחה מרגשת ומשמעותית מפי יהודה קליין, שסיפר על משפחת הוריו שנספו בשואה

ערב הורים

קיימנו בישיבה ערב מיוחד להורי התלמידים, בו שמעו ההורים שיחות מרוממות מפי ראש הישיבה ונשיא הישיבה, נפגשו עם רבני השיעורים וחזו בחו ציניהם בתהליך המשמעותי שבניהם עוברים בישיבה. בסיום הערב ילבו ההורים לסעודה חגיגית עם ליווי מוזיקלי של להקת הישיבה "אור וישועה". אחרינו שזכינו!

יום חזרה לשגרה לחיילים

בתום תקופת שירות ארוכה ומשמעותית במהלכה נשאו בצל עם אחיהם הלוחמים ולחמו את מלחמת ה' בשנתיים האחרונות, חזרו תלמידי שיצור ד' לספסלי בית המדרש בחדווה, בצל ובתעצמות!

עורך ראשי: יהונתן רביבו 058-632-4642
לפרסומים והקדשות בעלון: 050-446-5711

נא לשמור על קדושת הגיליון
כל הזכויות שמורות לישיבת "אור וישועה" חיפה